

Posudek oponenta bakalářské práce

Autorka: Radka Kadlčíková

Školitel: Mgr. Štěpán Kubalík

Oponent: Mgr. Ondřej Dadejík, Ph.D.

Název bakalářské práce: *Estetická distance*

Bakalářská práce Radky Kadlčíkové nazvaná *Estetická distance* se zabývá pojmem psychické distance, který proslavil především v první polovině minulého století Edward Bullough. Autorka si klade cíl pojem „psychické distance vysvětlit na konkrétních příkladech estetické zkušenosti“ (4) a aplikovat jej na umění i na běžnou zkušenost. Stejně tak hodlá prostřednictvím distance vysvětlit rozdíl mezi příjemným a krásným. Následně se věnuje estetickému potenciálu nižších smyslů nižších smyslů, jak se ukazuje právě prizmatech hlavního diskutovaného pojmu. Autorka též slibuje, že v práci „dojde k představení několika kritik s cílem vyvrátit či prokázat jejich relevanci vůči pojmu psychické distance Edwarda Bullougha“. (4)

Radka Kadlčíková nejprve představuje základní opěrné body Bulloughovy koncepce a po té se postupně věnuje vybraným kritikám, jimž byla v druhé polovině 20. století vystavena. Nejprve prezentuje jednu z kritických statí George Dickieho, následně se pak téma stáčí k problému nižších smyslů, resp. k otázce, nakolik je pojem psychické distance jako varianta tradičního pojetí estetického postoje schopen dostát estetické relevanci tzv. nižších smyslů. V tomto ohledu autorka využívá především úvah Arnolda Berleanta a Carolyn Korsmeyer. Poslední kritickou reflexí, která je v bakalářské práci zvažována je studie o pěti druzích distance Oswalda Hanflinga.

Je třeba přiznat, že práce má vzhledem ke svému žánru, realisticky stanovený cíl a ten je svědomitě naplňován. Bulloughova teorie je poměrně korektně představena a po ní následují přehledy příkladů kritické recepce. Zajímavý blok tvoří téma nižších smyslů – téma takto zajímavě uvedené avšak nerozvedené – po němž se autorka vrací k revizi kritických snah a obhajuje Bulloughovu koncepci „na novém základě“.

Z hlediska celku a navzdory uspokojivému podání prezentovaných úvah autorka je text stále zatížen formulačním nepřesnostmi, které prozrazují určité limity. Psychická

distance není přece „stav, ve kterém se aktuální já oddělí od svých afektů“, ale fakt tohoto oddělení znamená proměnu stavu, není tu nejdříve určité rozpoložení, v němž se něco takového jako ona distanciací vlastních afektů děje. Tento posun v interpretaci je také důvodem vychýlení takových desinterpretačních kritik, jako je např. ta Dickieho.

Uvedu další příklad, na s. 18 autorka píše: „Příjemný je divákův osobní pocit, jeho praktické já pociťuje příjemnou věc, zážitek, afekt, který patří jedinci. Vracíme se opět k definici psychické distance v obecném slova smyslu. Vnímatel je distancovaný od svých afektů, dokáže vnímat kvalitu samu o sobě. Praktické já se upozadí a objekt sám o sobě a jeho kvality jsou předmětem tohoto zážitku.“. Co znamená schopnost vnímat „kvalitu samotnou o sobě“? Rozumí autorka Bulloughovi tak, že psychická distance má vlastně nejvyšší epistemologický nárok, že skrze ní dokážeme vnímat svět takový jaký je, neznečištěný omezeným praktickým vnímáním? (Další indicie takového porozumění např. na s. 19). Pokud ano, bylo by dobré tento výklad dále doložit a potom takovéto „schopenhauerovské“ čtení bránit proti mnoha dalším a závažnějším kritickým výtkám, které práce nezmiňuje. Nechtějí autorka vyjasní svou pozici u obhajoby.

Bakalářská práce sleduje vytčený cíl a má rozpoznatelnou strukturu. Autorka však nepřesahuje resumované zdroje, její interpretační pozice vystupuje do popředí ojedinele a spíše v podobě bodové, nepřilíš systematické, dále nerozvedené obhajoby Bulloughova pojmu.

Po technické stránce je práce psaná na přijatelné jazykové úrovni, s vyšší mírou gramatických nedokonalostí. Na závěr dvě drobnosti: Doporučil bych přesnější formulaci názvu práce a autorka by měla ujasnit používání kurzívy při zápisu bibliografických zdrojů.

Bakalářskou práci Radky Kadlčíkové z uvedených důvodů doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **velmi dobře**.

V Litoměřicích dne 18. 6. 2017

Ondřej Dadejík